

Štěnovice

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Přeštice

Nadmořská výška: 330 m n. m.

Počet obyvatel: 2 251

Adresa URL: www.stenovice.cz

Okres: Plzeň-jih

GPS souřadnice: 49.670514N, 13.399630E

První pís. zmínka: 1327 (697 let)

PSČ: 332 09

Historie obce Štěnovice

Vesnice má svůj původ v raně feudální osadě, vzniklé při přechodu řeky na významné cestě spojující knížecí správní hrad v Plzenci s klášterem v Chotešově a dále bavorským Řeznem. Nad osadou vzniklo asi na přelomu 12. a 13. století opevněné sídlo snad jednoho z knížecích plzeňských úředníků na území jeho výsluhy, získané od panovníka. Sídlo stojí na pomezí mezi hradem a hradištěm, způsob opevnění mohutným zemním valem má ještě mladohradištní charakter. První písemná zmínka pochází však až z r. 1327, kdy je připomínán Jaroslav ze Štěnovic, příslušník rodu pánu z Homberka majících ve znaku kančí hlavu. Jeho synové odprodali před r. 1377 ves Protivovi z Litic. Podle berního rejstříku z r. 1379 patřily Štěnovice Zbyňkovi z Kloušova. Statek se skládal z Velkých Štěnovic, Losiné a Malých Štěnovic, pozdějších Štěnoviček, které ale zanikly. Brzy na to získal tento majetek plzeňský měšťan Tomáš Pabiánek. Pabiánkové se přiklonili k husitství a po odchodu Kateřiny Pabiánkové na Tábor zůstala na štěnovické tvrzi silná husitská posádka. Proto r. 1421 dobyli tvrz Plzeňští s oddíly okolní katolické šlechty a 60 obránců včetně žen pobili. Štěnovice jako zkonfiskovaný statek r. 1425 daroval král Zikmund městu Plzni. Příslušníci rodiny Pabiánků se však i nadále psali jako Pabiánkové ze Štěnovic. Před r. 1443 získal Štěnovice Bohuslav a psal se po zdejší tvrzi. Jako sídlo příslušníka poděbradské strany r. 1468 oblehlo a zřejmě dobylo štěnovickou tvrz vojsko Zelenohorské jednoty pod vedením Bohuslava ze Švamberka a ta již nebyla obnovena. Na počátku 16. stol. je připomínán vladyka Jan Štěnovský ze Štěnovic, od něhož zdědil statek rod Štěnovských z Kadova. Ti prodali r. 1554 Arnoštovi Pernklovi ze Šenrajtu zámek pustý Štěnovice, dvůr poplužní s poplužím, ves celou Štěnovice s platy a ves pustou Štěnovičky. Arnošt Pernklo, krajský hejtman, patřil k nejbohatším rytířům v kraji a nepochybně vybudoval ve vsi novou tvrz. Další majitel Jan Černín z Chudenic r. 1589 prodal tvrz Štěnovice s dvorem, mlýnem, vsí s krčmou a vsí Štěnovičkami Adamovi Henigarovi ze Žeberka. Tento rod zde sídlil několik generací. R. 1603 patřilo ke statku 26 poddaných, ovčín a mlýn. Pro účast na stavovském povstání byli Henigárové odsouzeni k pokutě, jako katolíci si však statek podrželi. Neklidnou dobu třicetileté války ilustrují dvě epizody. R. 1646 zdejší tvrz za úsvitu nenadále přepadlo 15 rejtářů a ukradlo 6 koní, a to i přesto, že pan Jan Václav Henigar se bránil střelbou. Další majitelkou panství byla hraběnka Terezie Potingová, která zde založila malý klášter trinitáru. Tehdy žilo ve vsi 20 hospodářů, 9 řemeslníků (kovár, krejčí, sládek, ovčák, bednář, šenkýř, pastýř a mlynář) a 9 podruhů, byl zde mlýn s pilou a chmelnicí. Od 18. stol. byli zemřelí pochováni na novém hřbitově směrem k Borku. Od dalšího majitele Antonína Veltrubského z Veltrub r. 1915 koupil velkostatek poslední majitel Josef Vykoukal z Lochovic. Roku 1868 byl bývalý hostinec upraven na školu, která byla r. 1896 nahrazena velkou patrovou zcela elektrifikovanou budovou

postavenou zednickým mistrem Vojtěchem Světlíkem z Útušic, v dnešní době zde sídlí obecní úřad.

Znamé lomy na žulu mají počátky v příležitostné drobné těžbě započaté r. 1864. K pravidelné těžbě došlo až roku 1873, stěnovická žula dláždila Plzeň i Prahu, dávala obživu velké části stěnovických občanů. Proto nacházíme kamenické nářadí i ve znaku obce.

Nejvýznamnějším průmyslovým podnikem byl v té době pivovar, od r. 1912 odprodáný akciové společnosti a od r. 1928 spojený s pivovarem plzeňským a poté plzeňským. Již r. 1901 byla u silnice proti velkostatku postavena pěkná budova pivovarské restaurace. Stěnovicím nebylo přáno železniční dopravy a tak r. 1914 bylo zřízeno pravidelné autobusové spojení s Plzní.

